

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปร) ๐๒๒๖.๕/๑๐๓๐

กวก. 15
20 พ.ก. 64
10.55

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 9/20 กคพ
รับที่(อื่นใด)
วันที่ 20 ส.ก. 2564 10.45

กระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ถนนพระราม ๖ เขตราชเทวี กทม. ๑๐๔๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง การขอขยายระยะเวลาโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๗๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๘๓๐๔

ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐

๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๕๑๗๔

ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. สรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๔

๓. บทสรุปผู้บริหารโครงการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย)

๔. หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๓/๑๕๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓

๕. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓

๖. เอกสารการขอขยายระยะเวลาโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๗๐

๗. ข้อมูลตามมาตรา ๒๗ แห่งการพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ขอเสนอเรื่อง การขอขยายระยะเวลาโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๗๐ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔(๑) และมาตรา ๔(๙) รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินงาน

/ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ...

ตามยุทธศาสตร์ชาติ ในด้าน (๒) การสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และด้าน ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้เห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑.๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ (อ้างถึง ๑) อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในขณะนั้น ดำเนินโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) ในวงเงินงบประมาณ ๖,๔๑๒.๒๕ ล้านบาท โดยจำแนกเป็น

๑) ทุนศึกษาในประเทศ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๗๕๐ ทุน รวมเป็นเงิน ๔๕๗.๒๕ ล้านบาท

๒) ทุนศึกษาในประเทศและต่างประเทศ ระดับปริญญาโท - เอก จำนวน ๗๕๐ ทุน รวมเป็นเงิน ๕,๗๗๕ ล้านบาท

๓) ทุนอบรมวิจัยระยะสั้น จำนวนรวม ๑๕๐ ทุน เป็นการให้ทุนอบรม/ศึกษาเพิ่มเติม/วิจัยในต่างประเทศ สำหรับผู้ที่ได้รับทุนในประเทศและมีผลการเรียนดีเพื่อไปอบรมเพิ่มเติมคิดอัตราส่วนร้อยละ ๒๐ จากจำนวนนักเรียนทุนในประเทศ

๔) ทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโท - เอก จำนวน ๕ รุ่น รวม ๑๕๐ ทุน รวมเป็นเงิน ๑๘๐ ล้านบาท

๑.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ (อ้างถึง ๒) รับทราบผลการดำเนินการของโครงการฯ ซึ่งได้มีการปรับเป้าหมายในการดำเนินการ ดังนี้

๑) ทุนระดับปริญญาตรีและทุนระดับปริญญาโท-เอก มีการปรับปรุงเป้าหมายการจัดสรรทุนจาก ๑,๕๐๐ ทุน เป็น ๑,๑๖๐ ทุน จำแนกเป็น

๑.๑) ทุนระดับปริญญาตรี จำนวน ๕ รุ่น รวม ๒๔๕ ทุน (ทุนในประเทศ จำนวน ๑๒๐ ทุน ทุนต่างประเทศ จำนวน ๑๒๕ ทุน)

๑.๒) ทุนระดับปริญญาโท-เอก จำนวน ๕ รุ่น รวม ๙๑๕ ทุน (ทุนในประเทศ ๓๑๕ ทุน และทุนต่างประเทศ จำนวน ๖๐๐ ทุน)

โดยในส่วนนี้จะมีทุนอบรมวิจัยระยะสั้น ในต่างประเทศสำหรับนักเรียนทุนในประเทศระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท-เอก โดยปรับจากเป้าหมายเดิม จำนวน ๑๕๐ ทุน เป็น ๙๓ ทุน จำแนกเป็น ระดับปริญญาตรี ๕ รุ่น จำนวน ๒๘ ทุน ระดับปริญญาโท-เอก ๕ รุ่น จำนวน ๖๕ ทุน

๒) ทนพัฒนาศักยภาพการทำงานวิจัยของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโท- เอก
จำนวน ๕ รุ่น เพิ่มเป้าหมายจาก ๑๕๐ ทน เป็น ๒๓๐ ทน
โดยใช้กรอบวงเงินเดิม คือ ๖,๔๑๒.๒๕ ล้านบาท

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนิน
โครงการดังกล่าว โดยสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการฯ ได้ดังนี้ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๑.๒.๑ เชิงปริมาณ

แสดงจำนวนนักเรียนทุนในเชิงปริมาณได้ ดังนี้

ประเภททุน	เป้าหมาย (คน)	นักเรียนทุนที่ได้รับ การคัดเลือก		สำเร็จการศึกษา		กำลังศึกษา		ยุติ/หมดสิทธิ์/ สละสิทธิ์	
		จำนวน	ร้อยละ ของ เป้าหมาย	จำนวน	ร้อยละ ของ นักเรียนทุน	จำนวน	ร้อยละ ของ นักเรียนทุน	จำนวน	ร้อยละ ของ นักเรียนทุน
ต่างประเทศ	๗๒๕	๔๔๔	๖๑.๒๔	๒๒๓	๕๐.๒๓	๑๓๓	๒๙.๙๕	๘๘	๑๙.๘๒
ในประเทศ	๔๓๕	๑๖๑	๓๗.๐๒	๕๐	๓๑.๐๕	๗๗	๔๗.๘๓	๓๔	๒๑.๑๒
ทั้งหมด	๑,๑๖๐	๖๐๕	๕๒.๑๖	๒๗๓	๔๕.๑๒	๒๑๐	๓๔.๗๘	๑๒๒	๒๐.๑๗

๑.๒.๒ เชิงคุณภาพ

การดำเนินงานสามารถประสบความสำเร็จในเชิงคุณภาพ บรรลุเป้าหมาย
ทั้งด้านคุณภาพของสถาบันที่เข้าศึกษาทั้งในและต่างประเทศ คุณภาพของนักเรียนทุนและคุณภาพของผู้สำเร็จ
การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒.๓ งบประมาณ

งบประมาณที่ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ จำแนกเป็น
กรอบงบประมาณตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวนเงิน ๖,๔๑๒,๒๕๐,๐๐๐ บาท ได้รับจัดสรร จำนวน
๒,๙๗๖,๕๔๗,๙๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๒ ของกรอบงบประมาณ มีการใช้จ่าย จำนวนเงิน
๒,๗๒๓,๑๑๕,๕๔๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๔๙ ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และคิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔๗
ของกรอบงบประมาณทั้งหมด งบประมาณการค่าใช้จ่ายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - พ.ศ. ๒๕๖๔ (รองรับนักเรียนทุนที่กำลัง
ศึกษาและค่าบริหารโครงการ) คาดว่าต้องใช้จ่ายงบประมาณ จำนวนเงิน ๔๐๔,๕๐๑,๐๐๐ บาท (ค่าใช้จ่าย
นักเรียนทุนประมาณ ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และค่าบริหารโครงการ จำนวนเงิน ๔,๕๐๑,๐๐๐ บาท จะทำให้
มีกรอบงบประมาณคงเหลือประมาณ ๓,๕๔๔,๑๓๓,๔๐๓ บาท (๖,๔๑๒,๒๕๐,๐๐๐ - ๒,๗๒๓,๑๑๕,๕๔๗ -
๔๐๔,๕๐๑,๐๐๐ = ๓,๒๘๔,๖๓๓,๔๐๓) จำแนกได้ ดังนี้

กรอบงบประมาณ ตามมติคณะรัฐมนตรี	๖,๔๑๒,๒๕๐,๐๐๐ บาท
ค่าใช้จ่ายในส่วนของเงินทุนการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑	๒,๖๙๖,๒๖๗,๔๕๗ บาท
ประมาณการค่าใช้จ่ายเงินทุนการศึกษาสำหรับปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔	๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
รวมเป็น	๓,๐๙๖,๒๖๗,๔๕๗ บาท
ค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการ ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑	๒๖,๘๔๘,๑๔๐ บาท
ประมาณการค่าใช้จ่ายการบริหารโครงการสำหรับปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔	๔,๕๐๑,๐๐๐ บาท
รวมเป็น	๓๑,๓๔๙,๑๔๐ บาท
เงินคงเหลือในส่วนของการใช้จ่ายสนับสนุนการวิจัย	๒๕๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท
รวมกรอบงบประมาณคงเหลือ เท่ากับ ๖,๔๑๒,๒๕๐,๐๐๐ - ๓,๐๙๖,๒๖๗,๔๕๗ - ๓๑,๓๔๙,๑๔๐ + ๒๕๙,๕๐๐,๐๐๐ = ๓,๕๕๕,๑๓๓,๔๐๓ บาท	

๑.๒.๔ ปัญหาอุปสรรค

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า โครงการยังไม่บรรลุเป้าหมายในเชิงปริมาณ โดยสาเหตุหลายประการ เช่น จำนวนนักศึกษาที่มีคุณสมบัติและสามารถผ่านการคัดเลือกมีจำนวนจำกัด การหาสถานที่เรียนภายในเวลาที่กำหนด วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในแต่ละปี สถาบันฝ่ายผลิตที่ไม่มีความพร้อมและไม่ได้ตั้งงบประมาณรองรับตามที่กำหนด สถาบันต้นสังกัดของนักเรียนทุนขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน และนักเรียนทุนไม่ปฏิบัติตามคู่มือ รวมทั้งปัญหาส่วนตัวของนักเรียนทุนเอง

ในการแก้ปัญหาจำนวนนักเรียนทุนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายด้วยข้อจำกัดข้างต้น คณะอนุกรรมการบริหารโครงการได้มีการปรับแผนการจัดสรรทุนปีงบประมาณ ๒๕๕๕ โดยให้ดำเนินการแนวทางการจัดสรรทุนเป็น ๓ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ การเปิดสอบแข่งขันสำหรับบุคคลทั่วไป (รูปแบบที่ใช้อยู่เดิม)

แนวทางที่ ๒ แนวทาง ก : การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา

แนวทางที่ ๓ แนวทาง ข : การแสวงหานักเรียนทุนจากผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่อยู่ในการจัดลำดับที่ดี และไม่มีภาระผูกพัน โดยการหาทางจูงใจให้เข้ามาสู่ระบบ โดยให้ดำเนินการในแนวทางที่ ๑ ก่อน หากมีจำนวนทุนเหลือจึงดำเนินการในแนวทางที่ ๒ และแนวทางที่ ๓ ซึ่งผลของการปรับปรุงทำให้มีจำนวนนักศึกษาทุนในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้น

๑.๒.๕ การติดตามประเมินผล

โครงการได้มีการประเมินผลโครงการโดยหน่วยงานภายนอก จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ หลังจากการดำเนินงานได้ ๕ ปี โดยสถาบันนโยบายและการจัดการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเมื่อดำเนินการได้ ๑๐ ปี โดยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งนี้ ผลการประเมินเมื่อดำเนินการได้ ๑๐ ปี (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) สรุปได้ดังนี้

๑) ผลผลิตเชิงปริมาณ เมื่อพิจารณาในภาพรวมโดยเปรียบเทียบระหว่างร้อยละจำนวนนักเรียนทุนกับร้อยละงบประมาณที่ใช้จ่าย พบว่า จำนวนทุนที่ได้คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๑๖ ของเป้าหมายนักเรียนทุน ในขณะที่งบประมาณที่ใช้จ่ายมีเพียงร้อยละ ๔๒.๔๖๗ ของเป้าหมายงบประมาณที่ควรได้รับ แสดงว่าจ่ายน้อยแต่ได้ผลผลิตสูงกว่า ประกอบกับกรอบงบประมาณทุนอบรม/วิจัย ระยะสั้นจำนวน ๗๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท และทุนพัฒนาศักยภาพการทำงานวิจัยของนิสิตนักศึกษา จำนวน ๑๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๒๕๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท ยังไม่มีการใช้จ่าย ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้บรรลุเป้าหมายมากขึ้นทางคณะกรรมการบริหารโครงการฯ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงควรพิจารณาให้มีการขยายระยะเวลาในการดำเนินโครงการออกไปและปรับรูปแบบการจัดสรรทุนเพื่อสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ของศิษย์เก่านักเรียนทุนเพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์และผลกระทบที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามภารกิจของอาจารย์ในด้านผลิตผลงานวิชาการที่มีคุณภาพสูงเกิดประโยชน์ต่อประเทศ

๒) ผลผลิตเชิงคุณภาพ คณะผู้ประเมินพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมองไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรมีการดำเนินโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ฯ ต่อไป เนื่องจากนักเรียนทุนเมื่อกลับมาปฏิบัติงานแล้ว สามารถทำประโยชน์ สร้างความเข้มแข็งให้กับอุดมศึกษาไทยและประเทศชาติ เช่น สร้างชุมชนให้เกิดการเรียนรู้และรักประวัติศาสตร์ของตนด้วยการมาร่วมชุดคันทำวิจัยด้วยกัน สร้างหลักสูตรนานาชาติและบูรณาการให้เข้ากับหลักสูตรสมัยใหม่ ผลิตบัณฑิตและกำลังคนด้านกฎหมายพลังงานกฎหมายลิขสิทธิ์ทางปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การเป็นผู้เชี่ยวชาญให้กับประเทศในงานเวทีระดับอาเซียนและนานาชาติ จึงกล่าวได้ว่าเป็นไปตามเป้าหมายเชิงคุณภาพของโครงการ เพราะสามารถสร้างฐานกำลังคนคุณภาพสูง (Talents) ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอกได้จริง นักเรียนทุนที่จบการศึกษาและกลับมาปฏิบัติงานชดใช้ทุนยังคงอยู่ในระบบและเติบโตเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับทั้งระดับชาติและนานาชาติ

๓) การประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบของโครงการ กล่าวได้ว่า ในการลงทุนการดำเนินงานโครงการฯ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ที่ประกอบด้วยปัจจัยบริบท (เช่น ความคิดเห็นด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐ) ปัจจัยนำเข้า (เช่น เกณฑ์กำหนดคุณสมบัติผู้สมัครทุน สัญญาให้ทุน หลักสูตรที่ให้ทุน ค่าใช้จ่ายให้นักเรียนทุน) และปัจจัยกระบวนการ (เช่น กระบวนการสรรหาผู้รับทุน ระบบการจัดสรรและพัฒนา การรายงานตัว การปฐมนิเทศ การดูแลและบริหารโครงการฯ การติดตามประเมินผลและรายงานผล) ของโครงการ ส่งผลให้นักเรียนทุนมีผลผลิตและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นต่อการเพิ่มศักยภาพของนักเรียนทุน และส่งผลกระทบให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษา ต่อสังคมและประเทศชาติได้อย่างแท้จริง

๔) ปัจจัยความสำเร็จ/ล้มเหลวของโครงการขึ้นอยู่กับนักเรียนทุน สำนักงาน ก.พ. อาจารย์ที่ปรึกษาและสถาบันการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด การมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตลอดจนนโยบายและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

๕) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการฯ เป็นข้อเสนอแนะในเรื่องของการบริหารจัดการโครงการเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ควรสนับสนุนเงินทุนให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในแต่ละประเทศ ควรกำหนดช่วงเวลาการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรในแต่ละประเทศ การขยายขอบเขตการจ่ายเงินทุน เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุน ทั้งความรู้ การสร้างเครือข่าย และการเปิดมุมมองทางการศึกษาเรียนรู้ นักเรียนทุนควรมี platform เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในศาสตร์ที่ต่างกัน และสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกันในอนาคต ต้นสังกัด/สถาบันฝ่ายผลิตควรมีการติดตามนักเรียนทุนให้มากขึ้น เป็นต้น

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เรื่องการขอขยายระยะเวลาโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๗๐ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๙) เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติของคณะรัฐมนตรีระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศตาม (๖)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จะสิ้นสุดระยะเวลาในการดำเนินโครงการตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องขอขยายระยะเวลาโครงการ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๗๐ โดยใช้กรอบวงเงินเดิมในส่วนที่เหลือ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ และเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอรองรับการพัฒนาประเทศต่อไป ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ ความสำคัญของการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสำรวจผู้เกษียณอายุของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ของศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ พบว่าในระยะ ๑๐ ปีข้างหน้า (๒๕๖๑ – ๒๕๗๐) ข้อมูลของมหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน ๓๐ แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด จำนวน ๓๘ แห่ง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้งหมด จำนวน ๙ แห่ง จะมีผู้เกษียณอายุในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ จำนวนรวมทั้งสิ้นจำนวน ๔,๖๕๙ คน จำแนกเป็น ๑) มหาวิทยาลัยในกำกับและมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน ๒,๓๗๗ คน (ไม่ระบุสาขา จำนวน ๑๗๕ คน) ๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน ๑,๔๑๙ คน (ไม่ระบุสาขา จำนวน ๒๕๒ คน) และ ๓) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน ๘๖๓ คน (ไม่ระบุสาขา จำนวน ๒๔๒ คน) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา

รายสาขา พบว่าร้อยละ ๓๒ หรือประมาณ ๑ ใน ๓ ของผู้เกษียณอายุที่ระบุสาขา มีจำนวน ๑,๒๖๑ คน เป็นผู้เกษียณในสาขาที่จำเป็น ได้แก่ สาขาวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ (Arts & Fine Arts) จำนวน ๑๗๔ คน สาขาภาษาต่างประเทศ (Foreign Languages) จำนวน ๓๔๙ คน สาขาเศรษฐศาสตร์ (Economics) จำนวน ๑๓๖ คน สาขาประวัติศาสตร์และโบราณคดี (History & Archeology) จำนวน ๓๑ คน สาขากฎหมายและสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจและกฎหมาย (Law and Social Science Business & Law) จำนวน ๓๑๖ คน สาขาสังคมวิทยาและวัฒนธรรมศึกษา (Sociology & Cultural Studies) จำนวน ๑๗๓ คน สาขาปรัชญาและจริยศาสตร์ (Philosophy & Ethic) จำนวน ๓๕ คน สาขาการท่องเที่ยวและการพักผ่อน (Travel Tourism & Leisure) จำนวน ๓๕ คน สาขาการโรงแรมภัตตาคารและการจัดเลี้ยง (Hotel Restaurant & Catering) จำนวน ๑๒ คน ซึ่งหากไม่สามารถหาอาจารย์ที่มีคุณภาพมาทดแทนได้ ก็จะมีส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย และส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารโครงการฯ พิจารณาความจำเป็นของการขยายระยะเวลาการดำเนินโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ฯ แล้วเห็นว่าสาขาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ยังคงมีความสำคัญต่อชีวิตและประเทศชาติ โดยสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ให้สิ่งที่สำคัญต่อชีวิต ๓ ประการ คือ การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Mind) และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก (Globalization) ดังตัวอย่างการพัฒนาประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ใช้แรงบันดาลใจจากประวัติศาสตร์ริเริ่มการพัฒนาประเทศแบบก้าวกระโดดผ่านโครงการเส้นทางสายไหมใหม่แห่งศตวรรษที่ ๒๑ (One Belt, One Road)

๔.๒ ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือที่ นร ๑๐๐๓/๑๕๔ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ แจ้งผลการพิจารณาโครงการฯ ว่า “เห็นควรสนับสนุนการขยายระยะเวลาโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๗๐ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างฐานกำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทั้งในและต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางวิชาการที่แตกต่างไปจากบริบทเดิม จำนวน ๖๓๗ ทุน โดยใช้วงเงินงบประมาณที่เหลืออยู่ จำนวน ๓,๕๔๔,๑๓๓,๔๐๓ บาท” โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

ทั้งนี้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ โดยได้พิจารณาและปรับแก้โครงการตามความเห็นของสำนักงาน ก.พ. ดังกล่าวด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

๔.๓ การดำเนินโครงการในระยะต่อไป

การขยายระยะเวลาโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๗๐ ได้มีการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับการดำเนินงานที่ผ่านมาและรองรับสถานการณ์

/ที่มี ...

ที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล และนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และได้ดำเนินการตามข้อสังเกตของสำนักงาน ก.พ. เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ในการขอดำเนินโครงการระยะต่อไป นั้น ไม่เข้าซ้อนกับการจัดสรรทุนลักษณะเดียวกันของโครงการอื่น ๆ ในกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และไม่เข้าซ้อนกับการจัดสรรทุนของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖ และ ๗)

๔.๓.๑ การปรับปรุงสาขาวิชา และกำหนดเป้าหมายในการจัดสรรทุน ดังนี้

๑) จัดสรรทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก และระดับปริญญาโท-เอก โดยไม่จัดสรรทุนระดับปริญญาตรี เนื่องจากมีระยะเวลาศึกษา เพียง ๗ ปี ไม่เพียงพอที่ผู้รับทุนระดับปริญญาตรี จะศึกษาได้จนจบระดับปริญญาโท-เอก ที่จะสามารถเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยได้ สำหรับจำนวนทุนที่จัดสรรพิจารณาจากเป้าหมายการจัดสรรทุนทั้งหมด จำนวน ๑,๑๖๐ ทุน เทียบกับจำนวนทุนเดิมที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน ๖๐๕ ทำให้มีจำนวนทุนที่ยังไม่ได้จัดสรรอีก จำนวน ๕๕๕ คน อย่างไรก็ตามในการดำเนินการจริง มีนักเรียนทุนที่อยู่ในระบบ จำนวน ๔๘๓ คน (สำเร็จการศึกษาแล้ว ๒๗๓ คน และอยู่ระหว่างศึกษา จำนวน ๒๑๐ คน) และมีผู้หมดสิทธิ์/สละสิทธิ์การรับทุน จำนวน ๑๐๙ คน ที่ยังไม่ได้ใช้จ่ายเงินทุน และมีผู้ยุติการศึกษา ที่ได้มีการจ่ายเงินทุนบางส่วนไปแล้ว จำนวน ๑๓ คน ดังนั้น ยังมีจำนวนนักเรียนทุนที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นจำนวน ๖๖๔ คน ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ และการคงสัดส่วนนักเรียนทุนในประเทศและนักเรียนทุนต่างประเทศตามที่ดำเนินการจริง (๒๗ : ๗๓) จึงสามารถจัดสรรทุนได้จำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๓๗ ทุน จำแนกเป็นทุนในประเทศ จำนวน ๑๗๕ ทุน (ระดับปริญญาเอก จำนวน ๗๕ ทุน ระดับ ปริญญาโท-เอก จำนวน ๑๐๐ ทุน) ทุนต่างประเทศ จำนวน ๔๖๒ ทุน (ระดับปริญญาเอก จำนวน ๑๙๗ ทุน ระดับปริญญาโท-เอก จำนวน ๒๖๕ ทุน) โดยจัดสรรทุน เป็นระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ – พ.ศ. ๒๕๖๖) และดำเนินการจนกว่า นักเรียนทุนคนสุดท้ายสำเร็จการศึกษา เมื่อดำเนินการสำเร็จจะทำให้ได้จำนวนนักเรียนทุน ตลอดโครงการ รวมทั้งสิ้น ๑,๑๒๐ คน จากเป้าหมาย ๑,๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๕ ของเป้าหมายนักเรียนทุนทั้งโครงการ

๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ จำนวน ๓,๕๔๔,๑๓๓,๔๐๓ บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

๒.๑) ค่าใช้จ่ายนักเรียนทุน จำนวน ๓,๑๖๖,๙๑๙,๐๐๐ บาท (ร้อยละ ๘๙.๓๖) จำแนกเป็น ทุนในประเทศ จำนวน ๑๗๕ ทุน เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๔๖,๙๓๕,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่าย นักเรียนทุนต่างประเทศ จำนวน ๔๖๒ ทุน เป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๙๑๙,๙๘๔,๐๐๐ บาท

๒.๒) ค่าใช้จ่ายการวิจัยจำนวน ๒๕๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท (ร้อยละ ๗.๓๒) จำแนกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ เป็นการให้ทุนอบรม/ศึกษาเพิ่มเติม/วิจัยในต่างประเทศ สำหรับผู้ที่ได้รับทุน ในประเทศและมีผลการเรียนดี ระยะเวลา ๑ ปี จำนวน ๙๓ ทุน และส่วนที่ ๒ เป็นทุนสนับสนุนศักยภาพในการทำวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงการทำวิจัยหลังปริญญาเอก (Post-Doctoral) ของนักเรียนทุน จำนวน ๒๓๐ ทุน ระยะเวลา ๑ ปี ทั้ง ๒ ทุน คิดค่าใช้จ่ายต่อหัวไม่เกิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท

/ ๒.๓) ค่าใช้จ่าย ...

๒.๓) ค่าใช้จ่ายในการบริหารโครงการรวมสำรองค่าใช้จ่ายในกรณีการเปลี่ยนแปลงอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและค่าใช้จ่ายในการติดตามประเมินผล จำนวน ๑๑๗,๗๑๔,๔๐๓ บาท (ร้อยละ ๓.๓๒)

๓) กำหนดกลุ่มสาขาภายใต้โครงการ โดยจำแนกเป็น ๓ กลุ่ม

๓.๑) กลุ่มสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนามนุษย์ จำนวน ร้อยละ ๓๐ ของจำนวนทุนที่จัดสรร ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน ประกอบด้วย สาขาวิชาภาษา (รวมภาษาต่างประเทศและการแปล) ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ โบราณคดีและจารึกศึกษา ภูมิภาคศึกษา (Area Studies) และภูมิภาคไทย ปรัชญาและศาสนา

๓.๒) กลุ่มสาขาที่จะนำประเทศไปสู่การพัฒนา จำนวน ร้อยละ ๕๔ ได้แก่

(๑) เศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเมือง สาขาทฤษฎีภูมิเศรษฐศาสตร์ใหม่ สาขาเศรษฐศาสตร์เชิงปริมาณและทฤษฎีเกม สาขาเศรษฐศาสตร์เชิงสร้างสรรค์ บริการและการค้าระหว่างประเทศ สาขาเศรษฐกิจการเงินการคลัง สาขา Economic Indicators & Forecasting สาขา Environmental Economics สาขา Community Economics Development สาขา Labour Economics สาขา Digital & Creative Economics สาขา Maritime Logistic & Port Management และสาขาเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม

(๒) รัฐศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชาด้านปรัชญาและทฤษฎีการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เน้นภาวะข้ามชาติและความมั่นคงของมนุษย์ กระบวนการประชาธิปไตย และกระบวนการสังคมใหม่ การปกครองท้องถิ่น

(๓) รัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาวิชาด้านการศึกษารองการ (Organization Studies) การจัดการวิกฤติ (Crisis Management) การคลังสาธารณะ (Public Finance) กระบวนการยุติธรรม (Criminal Justice) สาขาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีในการบริหารงานภาครัฐ และการพัฒนาเมือง (Urban Development)

(๔) สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ประกอบด้วย สาขาวิชาด้านทฤษฎีสังคมวิทยาทฤษฎีมานุษยวิทยา สังคมวิทยาอุตสาหกรรมและแรงงานสัมพันธ์ นครศึกษาเน้นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และกลุ่มคนชายขอบ สังคมวิทยาสิ่งแวดล้อมเน้นเรื่องโลกร้อน

(๕) กฎหมายเน้นกลุ่มสาขากฎหมายที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย

(๕.๑) กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยี การสื่อสาร และโทรคมนาคม

(๕.๒) กลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวกับการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ

(๕.๓) กลุ่มกฎหมายด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน

(๕.๔) กลุ่มกฎหมายด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

/(๕.๕) กลุ่มกฎหมาย ...

(๕.๕) กลุ่มกฎหมายด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
ธรรมชาติ

(๕.๖) กลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

๓.๓) กลุ่มสาขาวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มสาขาวิจิตรศิลป์ ที่เป็นศิลปะที่พัฒนาขึ้น เพื่อสุนทรีย์ภาพหรือ
ความงาม เป็นหลัก ประกอบด้วย สาขาวิชา จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี กวีนิพนธ์
ศิลปการแสดง ภาพยนตร์ การถ่ายภาพ การออกแบบศิลปะเชิงแนวคิด ศิลปะวิจารณ์ ปรัชญาศิลปะ

(๒) กลุ่มสาขาประยุกต์ศิลป์ ที่เป็นศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์
อย่างอื่นนอกเหนือจากความชื่นชมในคุณค่าของศิลปะโดยตรง ประกอบด้วย สาขาพาณิชย์ศิลป์ (ศิลปะเพื่อ
ประโยชน์ทางการค้า) สาขามัณฑนศิลป์ (ศิลปการตกแต่ง) สาขาอุตสาหกรรมศิลป์ (ศิลปะออกแบบผลิตภัณฑ์)
สาขาหัตถศิลป์ (ศิลปะที่ใช้ฝีมือ) และสาขาการออกแบบสมัยใหม่ (digital art)

(๓.๓) กลุ่มสาขาวิชาที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและการพัฒนาประเทศ จำนวน
ร้อยละ ๑๖ ของจำนวนทุนที่จัดสรร ประกอบด้วย

(๑) สาขาการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ

(๒) สาขาการจัดการวัฒนธรรม

(๓) สาขาการจัดการและบริหารงานพิพิธภัณฑ์

(๔) สาขาการจัดการจดหมายเหตุและเอกสาร

(๕) การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

(๖) การรับรู้จากระยะไกล

(๗) ภูมิศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง

(๘) บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

(๙) ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

(๑๐) การจัดการการออกแบบและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

ฯลฯ

๔) กำหนดหลักเกณฑ์ สำหรับการจัดสรรทุนพัฒนาศักยภาพการทำวิจัย จำนวน
๒๓๐ ทุน โดยจัดสรรทุนเฉพาะนักเรียนทุนของโครงการ ที่สำเร็จการศึกษาทั้งในและต่างประเทศเพื่อต่อยอด
การทำวิจัยเชิงลึกในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในต่างประเทศ (Post-doctoral) ที่จะเป็นประโยชน์ต่อ
การพัฒนาประเทศและพัฒนาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระยะเวลา ๑ ปี

๔.๓.๒ แนวคิดสำคัญ

แนวคิดสำคัญของโครงการฯ คือการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ ผ่านการสร้างอาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยจัดสรรทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก และระดับปริญญา
โท-เอก สำหรับผู้ประสงค์เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

ของรัฐให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก และโครงการยังจัดสรรทุนส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุน การวิจัย เพื่อเป็นทุนวิจัย สำหรับนักเรียนทุนในประเทศ และทุนสนับสนุนศักยภาพในการทำวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึง การทำวิจัยหลังปริญญาเอก (Post-Doctoral) ของนักเรียนทุน เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีมาตรฐานสากล เป็นการ สร้างนักวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในคราวเดียวกัน และช่วยส่งเสริมการพัฒนาสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ควบคู่ไปกับสาขาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการสร้างบัณฑิตให้เป็นคนอย่างสมบูรณ์

๔.๓.๓ หลักการ

๑) การดำเนินโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงาน ก.พ. (กรณีนักเรียนทุนที่ศึกษาต่อในต่างประเทศ) และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในฐานะผู้รับนักเรียนทุน และในฐานะ สถาบันฝ่ายผลิตที่รับนักเรียนทุนเข้าศึกษา โดยสำนักงานปลัดกระทรวง ได้จัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อ บริหารโครงการฯ ซึ่งมีปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จากปลัดกระทรวง เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านภาษาและวรรณคดี ด้านกฎหมาย ด้านรัฐศาสตร์ ด้าน เศรษฐศาสตร์ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านประวัติศาสตร์ และผู้แทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นกรรมการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวง การอุดมศึกษาฯ เป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำกับดูแลบริหารโครงการให้มี ประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมผู้มีความสามารถพิเศษ กำหนดแนวทางการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานทุกปี และพิจารณาทบทวนสาขาวิชาที่ขาดแคลนและมีความจำเป็น สอดคล้องตามความต้องการของประเทศ

๒) คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำคู่มือนักเรียนทุน เพื่อความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการสรรหาผู้รับทุน จัดทำคำนิยามที่เกี่ยวข้อง การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับทุนทั้งทุนในประเทศและ ทุนต่างประเทศ กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ของนักเรียนทุน รายละเอียดค่าใช้จ่าย ของนักเรียนทุนและรายละเอียดอื่น ๆ ที่นักเรียนทุนต้องทราบและปฏิบัติขณะรับทุน กำหนดแบบฟอร์ม การรายงานตัวของนักเรียนทุน การทำสัญญา แบบรายงานผลสำเร็จการศึกษา การรายงานตัวเพื่อปฏิบัติงาน หลังสำเร็จการศึกษา

๓) จัดทำสัญญาการรับทุน จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานศึกษา ในประเทศ หรือต่างประเทศ โดยสัญญานี้จะเป็นสัญญาระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ โดย มอบอำนาจให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันต้นสังกัดเป็นผู้รับมอบอำนาจในการจัดทำสัญญารับทุน ซึ่งสัญญาได้ระบุเงื่อนไขในการรับทุน ทั้งด้านการศึกษา และการประพฤติตน การปฏิบัติงานขอใช้ทุน และ การปรับกรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญา รวมถึงการที่ผู้รับทุนจะได้จัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและหลักทรัพย์ซึ่งผู้ให้ทุน เห็นสมควรมาทำสัญญาค้ำประกันกับผู้ให้ทุน

๕. ผลกระทบ

๕.๑ จะมีจำนวนนักเรียนทุนที่จะเข้าสูการเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่จะเป็นตัววิฤณในสังคม ในการสร้างบัณฑิตด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น จำนวน ๖๓๗ คน

๕.๒ มีผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีมาตรฐานทางวิชาการสูง ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการวางรากฐานการสร้างกลุ่มผู้นำด้านการวิจัย (critical mass) ในบรรดานักเรียนทุนรัฐบาลเพื่อเข้าร่วมในองค์กรส่งเสริมงานวิจัยของประเทศ เพื่อผลักดันให้ มหาวิทยาลัยไทยได้รับการจัดอันดับที่สูงขึ้น มีนักวิจัยที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

๕.๓ ผู้รับทุนครั้งนี้รวมกับผู้รับทุนโครงการระยะแรกจะทำหน้าที่เป็นกลุ่มนักวิชาการชั้นนำ ในอนาคตในแต่ละสาขาวิชาเฉพาะเพื่อที่จะพัฒนาองค์ความรู้ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ทันสมัย ในยุค ๔.๐ ที่ผู้คนต้องปรับแนวคิดให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ในขณะที่วิทยาศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีบทบาทสร้างความเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งวัตถุนิยม ที่เห็นเป็นรูปธรรม มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ ก็มีบทบาทในทางนามธรรม ที่ให้แนวคิด และภูมิปัญญาในการหาทางออกแก่สังคมที่อยู่ใน อนารยสภาพ อีกทั้งเป็นรากฐานของการศึกษาที่ขัดเกลาให้สังคมเกิดจิตสำนึกและมีคุณธรรม ใช้ความรู้ที่ได้รับไป ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

๕.๔ การสร้างกำลังคนรุ่นใหม่ที่จะมาเป็นอาจารย์และเป็นต้นแบบที่สำคัญจะช่วยให้ เอกลักษณ์ของความเป็นไทยคงอยู่ และยังสามารถในการสร้างรายได้ด้วยทุนทางวัฒนธรรม เนื่องจาก สิ่งที่สำคัญที่สุดในโลกยุคโลกาภิวัตน์ คือ การครอบงำทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของมหาอำนาจ ทำให้ สังคมไทยรับวัฒนธรรมตะวันตก จึงหลงลืมเอกลักษณ์ของความเป็นไทย การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะสร้างจุดขายได้ด้วยทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในเรื่องรายได้จากการท่องเที่ยว และสิ่งที่ จะจรรโลงเอกลักษณ์ไทย คือ ความรู้ที่มาจากประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรมศิลป์ การอนุรักษ์ โบราณสถาน และวัฒนธรรมไทย (อาหาร การละเล่น และบุคลิกภาพแบบไทย) ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ในแต่ละปี

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอต่อ คณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ดังนี้

๖.๑ เห็นชอบการขอขยายระยะเวลาการดำเนินโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย จาก พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๔ เป็น พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๗๐

๖.๒ อนุมัติให้ใช้กรอบวงเงินที่เหลือจากการดำเนินโครงการพัฒนากำลังคนด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) จำนวนเงิน ๓,๕๔๔,๑๓๓,๔๐๓ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เพื่อการจัดสรรทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก และ ระดับปริญญาโท-เอก จำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๓๗ ทุน จำแนก ดังนี้

๖.๒.๑ เงินในประเทศ จำนวน ๑๗๕ ล้านบาท (ระดับปริญญาเอก จำนวน ๗๕ ล้านบาท ระดับปริญญาโท-เอก จำนวน ๑๐๐ ล้านบาท) และเงินต่างประเทศ จำนวน ๔๖๒ ล้านบาท (ระดับปริญญาเอก จำนวน ๑๙๗ ล้านบาท ระดับปริญญาโท-เอก จำนวน ๒๖๕ ล้านบาท) คิดเป็นค่าใช้จ่าย จำนวน ๓,๑๖๖,๙๑๙,๐๐๐ บาท

๖.๒.๒ เงินอบรม/ศึกษาเพิ่มเติม/วิจัยในต่างประเทศ จำนวน ๙๓ ล้านบาท และทุนสนับสนุนศักยภาพในการทำวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อย่อยอดการทำวิจัยเชิงลึกในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในต่างประเทศ (Post-doctoral) จำนวน ๒๓๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๑ ปี ทั้ง ๒ ทุนรวมเป็นค่าใช้จ่าย จำนวน ๒๕๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๖.๒.๓ ค่าบริหารโครงการ จำนวน ๑๑๗,๗๑๔,๔๐๓ บาท

จึงเรียนมาเพื่อนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา

โทร. ๐ ๒๐๓๙ ๕๕๗๐ - ๗๑ (กรรงทอง)

โทรสาร ๐ ๒๐๓๙ ๕๖๕๒ - ๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : ohec.husoc@gmail.com